

POSUDEK OPONENTA K DOKTORSKÉ DISERTAČNÍ PRÁCI

JUDr. Tereza Tichá:

Procesní prostředky ochrany životního prostředí

Předkládaná práce je zpracována na téma velmi aktuální a zároveň i velmi složité, o jehož řešení byla již v minulosti učiněna řada pokusů. Autorka si v ní klade za cíl „analyzovat stávající procesní prostředky ochrany životního prostředí, posoudit jejich vzájemné vazby a naznačit cesty de lege ferenda pro jejich efektivnější uplatnění tak, aby právo životního prostředí bylo kvalitní právní úpravou využívající vhodné procesní instituty“. Vzhledem k šíři práva životního prostředí, jakož i vzhledem ke složitosti dané problematiky je třeba konstatovat, že lze těžko očekávat, že jednotlivec by byl schopen zpracovat tuto problematiku komplexně a vyčerpávajícím způsobem. Tyto limitující hranice lze řešit různým způsobem, ať už omezujícím nadpisem, specifikujícím pouze jisté aspekty zkoumané problematiky, anebo účelovým vymezením podrobného zpracování jisté části problematiky přímo v textu, zasazeného však do přehledného komplexního rámce či komplexního přehledového zpracování dané problematiky, které bude postrádat podrobnosti, případně i jinak. S tím se však autorka nikterak nevypořádala, a proto moje zásadní připomínka směřuje k tomu, že nebyl naplněn vytyčený cíl. V práci postrádám část věnovanou procesním prostředkům ochrany životního prostředí obsažených minimálně v právu občanském a trestním. Paradoxně autorka sama v kapitole 2. uvádí, že „Realizace ochrany životního prostředí prostřednictvím práva se děje právě využíváním institutů správního řízení, občanského práva a dalších právních odvětví“, aniž by se o nich dále zmínila. V tom spatřuji zásadní nedostatek předložené práce.

Z hlediska systematiky lze práci hodnotit jako relativně přehlednou; poněkud překvapivě a nesourodě na mne působí zařazení nástrojů práva životního prostředí do třetí kapitoly, když jí předchází a po ní následují otázky procesní úpravy. Méně příznivě hodnotím systematiku a vyváženost uvnitř jednotlivých kapitol, příkladmo mohu uvést zařazení principů práva životního prostředí do základních zásad správního řízení, jejichž uvedení směřuje spíše k požadavkům na tvorbu právních norem, na str. 28 jsou v jednom bodě uvedeny dva samostatné nástroje, jako další bod uveden neobvyklý nástroj z německého práva a uvedené nedostatky spatřuji například i v kapitole 5.4.1.. U principů práva životního prostředí se autorka zmiňuje o spojitosti těchto principů s ústavním zakotvením práva na příznivé životní

prostředí a na informace o životním prostředí (uvádí autorka, správně se jedná o informace o stavu životního prostředí). Tato spojitost dle mého názoru přesahuje i do principů správního řízení, a to včetně svobody podnikání. Hlubší analýzu těchto ústavněprávních základů ve vazbě na rozhodovací činnost správních úřadů v práci velmi postrádám.

S otázkou systematiky souvisí i nadpisy jednotlivých kapitol. K tomuto bodu směřuje další z mých zásadních připomínek, a to je označování správních aktů, dotčených orgánů státní správy a dalších uvedených v kapitole 4. jako procesní instituty, což v disertační práci nelze připustit. Z tohoto pohledu je prakticky nezhodnotitelná kapitola šestá, nazvaná „Analýza úprav procesních institutů na konkrétních příkladech platné právní úpravy“.

Naopak kladně hodnotím kapitolu sedmou, ve které se autorka zamýšlí nad možnostmi procesní integrace v českém právu životního prostředí. Ačkoliv nelze absolutně souhlasit hned s první větou závěru, pak k následujícím závěrům autorky, týkajícím se správněprávní procesní úpravy, nemám zásadnějších výhrad. Zároveň však nemohu neupozornit na některé menší nerovnosti, které mnohdy mohou vyplývat z nedostatečného definování používaných pojmů:

1. na str. 77 i v příloze práce chybí uvedení zákona č. 695/2004 Sb.
2. mezi možné typy úkonů činnosti veřejné správy autorka neuvádí rozhodnutí o uložení sankce ani nevysvětluje, proč se zabývá pouze povolovací činností
3. na str. 81 by bylo vhodné lépe formulačně vysvětlit, které skutečnosti tvoří správní řízení veřejným (obligatornost ústního jednání?)
4. na str. 88 chybí uvedení Směrnice 2001/42/EC on the assessment of certain plans and programmes on the environment.

Na mnohých zajímavých a případně i diskutabilních místech práce jde autorka po povrchu; postrádám hlubší analýzu některých otázek, jako je například:

- vazba stanoviska EIA na následné rozhodování, v důsledku čehož nedochází autorka k jednoznačně správnému závěru
- na mnoha místech práce si klade otázky ohledně diskutabilních částí právních úprav, na které se však ani nesnaží najít odpověď
- v analýze se zabývá autorizací, ale nepodává žádné shrnující srovnání ani nevyvozuje závěry
- na str. 91 postrádám zhodnocení zákonem stanovené podmíněnosti účastenství veřejnosti ve srovnání například s evropskou či mezinárodní právní úpravou
- na str. 80 konstatuje, že nerespektování standardů **by mohlo** vést k zamítnutí žádosti, aniž by se zabývala rozdílem mezi § 13 odst. 2 a § 15 zákona

- u integrovaného povolení se zabývá právním nástupnictvím povolení, u ochrany vod a jiných oblastí nikoliv
- na str. 73 pojednává o rozhodování po dohodě s orgánem ochrany přírody, aniž by poskytla bližší analýzu těchto dohod po formální stránce
- na str. 56 autorka konstatuje podle německé právní úpravy, že správní úřad nemá diskreční pravomoc. Touto otázkou by se měla rovněž hlouběji zabývat ve vztahu k české právní úpravě v již výše zmíněné návaznosti na ústavněprávní základy
- na str. 46 a násl. řeší vztah zákona č. 123/1998 Sb. ke správnímu řádu, nikoliv už vztah ke zvláštní složkové úpravě a další.

I přes vytýkané nedostatky práce nepostrádá jistý vlastní přínos autorky a je na vynikající jazykové úrovni. Práci s prameny literatury, a to i cizojazyčnými, lze považovat za velmi dobrou. Nicméně především vzhledem k zásadním nedostatkům, jakými jsou nenaplnění stanoveného cíle a neujasnění základních pojmů, se kterými v celé práci autorka pracuje, předloženou doktorskou disertační práci k obhajobě

n e d o p o r u č u j i.

V Brně, dne 22.12.2004

JUDr. Ilona Jančářová, Ph.D.
Katedra práva životního prostředí a
práva pozemkového MU Brno